

УДК 821.161.2

DOI: 10.31471/2304-7402-2019-2(54)-121-129

**“МЕНЕ ТРИМАЛА МОЯ ВІРА...”:
ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ПОДВИГ ВАСИЛЯ КАРХУТА**

Н. В. Мафтин

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
кафедра української літератури; 76000, м. Івано-Франківськ,
вул. Шевченка, 57; тел. +380 (342) 59-60-74; e-mail: Kf@pu.ukr.lit.ua*

Стаття присвячена аналізу цілісності «життєтворення» й «текстотворення» постаті Василя Кархута: борця за незалежність України, талановитого письменника-анімалиста, лікаря-фітотерапевта. У статті розглядаються фактори, що вплинули на формування світогляду В. Кархута, його мистецьких здібностей. Також проаналізовано вплив на формування психологічного наративу анімалістичних оповідань і новел письменника творчості Джека Лондона та донцовської естетичної концепції «вольового неоромантизму». Проаналізовано тематичний, жанрово-стильовий діапазон збірки «Цупке життя», новаторські пошуки в царині архітекτονіки новелістичного жанру.

***Ключові слова:** наратив, анімалістична проза, «вольовий неоромантизм», жанр, стиль, архітектоніка.*

Літературний процес міжвоєнного двадцятиліття ХХст., його цілісна, не спотворена інквізиційно-цензорськими втручаннями картина ще й досі має у своєму літературознавчому рецептивному полі чимало “зянь”, зумовлених не поверненими повноцінно іменами, загубленими у спецхронах творами, відсутністю прочитання окремих текстів з точки зору історичної справедливості й водночас – естетичної вартості. Такого цілісного прочитання потребує і творча простать Василя Кархута. Піднята нами у розділі монографії [9] проблема осмислення творчої спадщини письменника в контексті прози «психологічного націоналізму» далеко не вичерпує потребу поглибленої студії синергетичного вивчення його творчої постаті, феномену єдності силового поля життєтворення й текстотворення письменника, запорукою якого став моральний імператив вірності Україні, ідеалам духовного аристократизму. Доля Василя Кархута є яскравим прикладом того, як, за висловом митрополита А. Шептицького, треба любити Україну – не голосними й красивими фразами, а самовіддано виконуючи свій обов’язок. Василь Кархут навіть у найтяжчі дні, роки (десятиліття!) не зраджував свого покликання – рятував людське життя із цупких обіймів смерті, був прикладом людяності: горів світлим маяком віри й сили духу в темряві зневіри. Дивився в

очі смерті й залишався Людиною, серед тотального панування Смердякових – Шарікових жив за принципами духовної аристократії: «Богові моя душа, отчизні – життя, а честь – вже моя».

У дні святкування столітнього ювілею письменника в 2005 році зусиллями громадськості Коломийщини та Тернопільщини в коломийській друкарні «Вік» вийшов невеличкий збірник статей, спогадів про Кархута [3] під промовистою, знаковою назвою – «Голгота Василя Кархута». Це справді була дорога на Голгофу, і він мужньо ніс свого хреста. З віддалі часу – як і із спогадів його «соузників» – Кархут постає як скромна, проста людина й водночас – «... як живий приклад, як дороговказ, як горючий смолоскип, маяк – як ідеал провідної верстви» (Д. Донцов).

Талановитий лікар-фітотерапевт, активний діяч галицького “Пласту”, член ОУН відбув 17 років каторги за те, що любив Україну і боровся за її незалежність. Колима, Тайшет, Братська ГЕС, Володимирський централ – така “географія”, окреслена більшовицьким режимом для мужнього патріота. Ще до приходу більшовиків у Галичину Василь Кархут зазнав переслідувань польського шовіністичного режиму, відбув ув’язнення в Березі Картузькій, Бригідках. Згодом – у львівській тюрмі на Лонського, куди патріота вкинуло гестапо за підозрою в зв’язках із ОУН-бандерівцями. Дивовижної сили оптимізм, любов до життя, до природи, до рідної землі – це ті джерела, що в найтяжчих умовах жили високе світло його душі. Як згадував співтабірник Кархута Зіновій Карась, “...етапи і конвої, собачий гавкіт і чорна непроглядність, що інколи ламала найсильніших (...) ні злидні тюремних камер, ні людська невдячність не вбили в ньому потребу робити добрі справи на користь всім” [3, с. 53].

Формування характеру майбутнього письменника, особливостей його світосприйняття, звісно, відбулося ще в дитинстві, під впливом певних традицій, що панували в родинному колі. Василь Кархут народився в родині українського священика – отож цінності, щеплені в дитячій душі, – любов до України, українського слова, гуманізм світогляду, – стали тією міцною основою, на якій зводилася твердиня світогляду.

Серед факторів, що вплинули на розвиток мистецьких здібностей, далеко не останню роль зіграло знайомство із письменником Антіном Крушельницьким, директором Городенківської гімназії на той час, коли там навчався Василь. Смерть батька від тифу, а невдовзі – й матері, могла спричинитися до вибору хлопцем покликання: стати лікарем, аби рятувати людське життя. Уміння трансформувати важку психологічну травму в благородність життєвої мети також свідчить про міцність гуманістичних ідеалів, закладених парохом Марківецького приходу та його дружиною як основу для формування синового світогляду. Національне виховання (яскравий емоційний сплеск від першого виразного усвідомлення власної національної приналежності пов’язаний із маянням на вітрі жовто-синього знамена, піднятого над банею церкви в роки Першої світової війни українцями – солдатами російської армії) продовжилося в

Коломийській гімназії з українською мовою викладання. Тоді ж став членом товариства «Просвіта». Звісно, зовсім не випадково Василь Кархут вибрав навчання в Українському таємному університеті. У його спогаді-нарисі «Буйні дні» знаходимо промовисті рядки про роки, коли «ковталосся» кожне слово лекцій, ведених рідною мовою, про молодь, що прагнула будувати українську вищу школу.

У студентські роки В. Кархут – активний учасник “Пласту” (курінь «Лісові чорти»). Пластове виховання було скероване на формування в молоді національної свідомості, чіткої самодисципліни, відповідальності, любові до природи: «Український «Пласт» як складова частина світового скаутського руху – це унікальна навчально-виховна система формування поглядів на національно-свідомий спосіб життя. У «Пласті» молодь одержувала велике емоційне навантаження, підготовку до всебічної діяльності, немислимої без широких знань і різних навичок, набутих під час мандрівок і відпочинку в пластових таборах. Це формувало позитивні риси характеру, міцну життєву позицію» [3, с. 7]. За пластовим законом, кожен пластун зобов’язаний “бути вірним рідному краю..., чистим у душі, слові й ділі...”, а його життєвими дороговказами мають стати єднання з Богом, Природою і Нацією [3, с. 7]. Не випадково саме вчорашні пластуни згодом ставали вояками УПА.

Перші літературні спроби Василя Кархута (оповідання про тварин: “Гомін з-поза нас” (Львів: Вогні, 1933) та “Поклик вольних” (Львів: Видавництво Івана Тиктора, 1934) пов’язані саме з його пластовою діяльністю, з незабутніми враженнями, яких набув автор-початківець у мандрівках рідними Карпатами. Звернувся письменник і до великого епічного жанру: в 1934 р. опублікував повість про підпільну боротьбу українських націоналістів “Вістря в темряві”.

Працюючи лікарем у Кременці, Василь Кархут самовіддано рятував життя багатьом постраждалим від пошесті важкого інфекційного захворювання – червінки. Однак виразна національна позиція лікаря драгувала польську владу: як «небезпечного громадянина» його запроторили на два роки до концтабору «Берега-Картузька».

У 1937 році у львівському видавництві “Батьківщина” з’явилася нова збірка творів Василя Кархута. Оповідання, що дало назву збірці, – “Цупке життя” – набуло в ті часи особливої популярності серед галицької молоді.

У період війни Василь Кархут поєднував самовіддану працю в Українській лікарниці Андрія Шептицького у Львові із літературною творчістю (видав збірку новел “У мить вирішальну”, оповідання “Пшеничні нетрі”, серію історичних нарисів та п’єс, “національно-політичну повість” “Полум’яний вихор”). Віра в Україну, любов до своєї землі втримали його від еміграції на Захід. Після окупації Червоною армією Львова Василь Кархут перейшов у підпілля, рятував життя і здоров’я бійців УПА.

Першого серпня 1946 року Василя Кархута було заарештовано. Допити тривали по тринадцять годин на добу. Вирок – 15 років каторжних робіт у вугільних шахтах і золотодобувних копальнях. Після відбуття дев'ятирічного терміну, коли помер Сталін і справи багатьох політв'язнів переглядалися, замість очікуваного звільнення – спецпоселення на Колимі. І знову концтабір, етапи. У страшних табірних умовах Василь Кархут не полишав літературної праці: свідченням цьому – оповідання “Непорозуміння”, присвячене “мільйонам собак” [5].

Навесні 1965 року через сильне погіршення здоров'я Кархута на решті звільнили. На рідній землі “режим” не “обдiлив” його увагою: хворому, позбавленому засобів до існування, довелося витерпіти ще сім років поневіряння по чужих кутках без права працювати лікарем. У 1980 році Василь Кархут закінчив фундаментальну працю з фітотерапії “Аптека живої природи”, що побачила світ тільки у 1992 р. за редакцією Є. Товстухи. Помер талановитий вчений, літератор, патріот 9 жовтня 1980 року. Його подвижницьке життя, сповнене служіння Україні, “скерованість його біографії” до найшляхетнішої мети потверджує слушність міркувань Маланюка Є. про те, що “біографія є мистецьким твором її власника” [8, с. 228]. Цілком справедливо можна сказати і про Василя Кархута як про “...чудом явлену постать суцільної людини, з однолітото національного матеріалу зроджену особистість, яка не лише літературно, а що для нас важніше, – біографічно дала зразок національної повноти і великого національного серця” [8, с. 230].

Художня проза Василя Кархута, що становить самобутню, досить незвичайну мистецьку сторінку літературного життя Західної України, – також яскраве свідчення такої цілісності й «скерованості до найшляхетнішої мети» цього письменника.

Покоління молодих західноукраїнських прозаїків 30-х рр. ХХ ст. ставило за мету досягнення нових мистецьких обрiїв, де поєдналася б висока патріотична ідея з естетичною художньою домінантою. Адже, як наголошував С. Гординський, “можна бути націоналістом, але знати теж категорії всесвітнього мистецтва й прагнути підняти на той рівень своє рідне”, бо письменник не може “виправдовуватися шляхетністю своїх ідей, коли його творам бракуватиме краси” [2, с. 155]. Прикладом творчості саме такого гатунку є проза Василя Кархута. Однак її своєрідність полягає перш за все в тому, що цей письменник чи не першим в українській літературі спробував розповісти про світ “братів наших менших”, у правах на почуття, переживання яким людина, “цар природи”, гордовито відмовляла.

Тонка спостережливість справжнього знавця довкілля, любов до природи, глибокий гуманізм і вміння щиро й душевно розповісти про життя птахів і тварин ставлять українського автора в один ряд із кращими письменниками-анімалистами – Е. Сетон-Томпсоном, Д. Кіплінгом, Д. Лондоном. Слід зазначити, що саме творчість Джека Лондона,

популярна в 30-тих роках у Галичині, справила відчутний вплив на формування психологічного наративу анімалістичних оповідань Василя Кархута. Окрім того, прозу обидвох авторів єднає ідейна скерованість на утвердження законів мужності. Суто “лондонівською” є реалізація в окремих творах Кархута цієї ідейної домінанти на композиційному рівні не через ускладнені колізії, а шляхом зіткнення характерів (Біле Ікло - Красунчик Сміт (“Біле Ікло” Д. Лондона); Сіроманець – Арсен Чорний (“Цупке життя” В. Кархута). На наш погляд, певну типологію прози двох авторів умотивовує вплив на формування їх світоглядних засад вчення Ніцше, зокрема ідеї сповідуваного філософом гордого індивідуалізму. І хоча хрестоматійною свого часу стала цитата із листа Джека Лондона до видавця про перебування письменника “у протилежному інтелектуальному таборі з Ніцше” [4, с. 34], усе ж його персонажі багато в чому нагадують “ідеалізованих ніцшеанців”. Рецепція ідей німецького філософа у творчості В. Кархута особливо виразна в оповіданні “Цупке життя”, однак зауважимо: ця рецепція вочевидь значною мірою відбувалася й опосередковано, завдяки сповідуванню письменником у творчості (та, зрештою, реалізації й у власному житті як морального імперативу) донцовської естетичної концепції «вольового неоромантизму» (О. Баган).

До збірки новел “Цупке життя” увійшло, крім однойменної новели, ще шість творів: “Пробуджений”, “Брама ночі”, “Син Івана”, “Запашна смерть”, “Ні!”, “Загибель роду Чинських”, що становлять цікаву тематично-стильову мозаїку, ідейною домінантою якої є уславлення сміливості жити – жити відчайдушно, кинувши виклик смерті, не зрадити себе, своєї сутності навіть в її цупких обіймах. Ця ідейна домінанта звучить в унісон із рядками з «Бога його батьків» Джека Лондона: «Не страшно вмерти, страшно дати скривавленому тілу заволодіти душею».

Стильовий діапазон збірки позначений рисами експресіонізму (“Цупке життя”), символізму (“Брама ночі”), “героїчного неоромантизму” (“Ні!”), “філософічного реалізму” (“Загибель роду Чинських”). Автор майстерно опанував й архітектоніку новели. Фабульність його творів поєднується із глибиною занурення у психологію персонажів, студією їхнього внутрішнього світу на “психологічному зламі”, що й передбачає класична новела. Задовго до появи творів Миколи Вінграновського (за рік до видання “Цупкого життя” майбутній класик лише народився) Василь Кархут розповів про Сіроманця, власне, про вовка й людину – шляхом студії почуттів самого вовка... Не випадково Кархутове “оповідання з життя вовків”, перекладене німецькою мовою Анною Горбач, було включене в Німеччині до шкільної лектури.

Старий ватажок вовчої зграї, що єдиний вцілів після облави, потрапив у капкан, уміло розставлений його одвічним ворогом – людиною. Плин передсмертних спогадів і марень Сіроманця про матір Вовчиху, про свою першу перемогу над людиною вдало поєднується із зимовими пейзажами, колористика яких спрацьовує на посилення відчуття немину-

чого, відчуття подиху смерті й безсилля перед її голодними обіймами старого вовка, котрий волів би дорого віддати своє життя: “Смеркало... На посинілу з заходу блакить викотився спроквола місяць; червоний, достеменно кров'ю налитий. Чим вище піднімався, тим більше від холоднечі блід. Аж ось узялося довкруги нього промінне сяйво: великий хрест, що в осередку його рамен був блискучий – мов головка вбитого цвяха – місяць. Довкруги хреста тремтіло мерехтливе коло авреолі” [6, с.7].

Вовк прагне останньої битви, прагне смерті гарячої, як кров ворога. Голодному і напівзамерзлому, пригадується йому родове повір'я про ті часи, коли людський і вовчий роди були рівними в полюванні й ходили різними стежками. Перед скляніючим від морозу зором вовка проходить міфічна тінь останнього Великого Ватага, що крадеться вночі до людських осель, кидається на жертву і “зчеплює страшну хворобу”: “...кожної ясної, місяшної ночі, на повені, навіщені хворобою, зщепленою вовком, замінюються люди в вовкулак, людей-вовків. Жене їх первісна сила вбивати” [6, с. 11]. І раптом пригасаюча свідомість Сіроманця вловила запах людини...

Новела умовно ділиться на дві частини: в одній “кут зору” фокусується в образі звіра, в іншій – людини. Два сюжетні русла зіллються воєдино в кульмінаційному моменті твору – зустрічі Арсена Чорного й Сіроманця.

Арсен жив самотником у хатині під лісом. Було в натурі чоловіка щось хижє – не випадково селяни остерігалися його. Він прийшов до лісу перевірити капкани, розкладені кілька днів раніше. Арсен не сподівався, що вовк, задубілий на снігу, може бути живим. З насолодою переможця штовхнув хижака чоботом. І в цю мить Сіроманець зібрав останні сили. Сп'яніння боротьбою зрівняло людину й хижака. Вовк з кожною секундою відчував, як полишає його сила: “Сіроманцеві все більше закаламучувався світ. Йому не ставало духу, слабли сили. Та зненависть все ще окропом шпарила в жилах. (...). Зібрав ув останнє всю свою міць, увесь огонь зненависти, бажання розплати зосередив у затискуваних щелепах. Від ніг в гору підступав холод. Усе вище. Доходив до серця, падав мороком на широко вирячене око...

Та заки до нього підсунувся жахливий холод смерті, гейзером ринула в одверті ніздрі, все залила – пахуча, червона, гаряча кров, з прокушеної сонної бючки супротивника” [6, с. 17]. Класичний новелістичний пуант зреалізував на композиційному рівні ідею чину, сміливості жити і вмерти, що потужно звучала у творчості «вісниківців», детермінувала поведінку їхніх героїв, котрі обирали “гарячу смерть, не зимне умирання” (О. Теліга). Адже не важливо, чи врятується Арсен з прокушеною вовком сонною артерією – переможцем у двобої вийшов той, хто вивищився навіть над смертю, знеможений, розтерзаний капканом, спромігся змусити ворога стати до смертельного двобою – «не страшно вмерти, страшно дати скривавленому тілу заволодіти душею».

Мистецький хист автора, майстерність побудови новелістичного сюжету й композиції високо оцінив С. Караванський: "...читаючи новели В. Кархута, переконуюсь, що він досить видатний новеліст. Особливо треба підкреслити вміння його komponувати місткий сюжет" [7, с. 116]. Такий "місткий сюжет", побудований на ідейній домінанті героїзму й лицарськості у поєднанні із майстерним композиційним вирішенням, характеризує і новелу "Ні!". Крізь призму інтерпретаційних ідей націософської естетики Д. Донцова цей твір постає як втілення ідей чину (дії під знаком високої мети), жертвовного патріотизму. Основою фабули твору стали події з доби козаччини: осавул Максима Кривоноса, потрапивши до рук ворогів, мужнього вистояв під жахливими тортурами й не зрадив побратимів. Тоді лицаря живцем замурують у стіну льоху. Коли ось-ось замурують останню продуховину, починається для нього найтяжче випробування: вороги спокушають козака, обіцяючи за зраду свободу, багатство, лицарський статус у своєму війську: "Ще хвилина й замурують тебе. І ніхто, ніколи не довідається про твою жертву, ніхто твого ймення не спом'яне, не згадає, ніхто й слід кісток твоїх не попаде. Твоя жертва пропаща!" Та доки покладено останній камінь, "заки продуховина замкнулась, з-поза каменю, з того боку, пролунало спокійне, самовпевнене, тверде й невгнуте: – Ні!" [6, с. 96]. Літературний персонаж новели кермується у своєму виборі дією того ж морального імперативу, що визначив і життєвий вибір автора.

Ідейно-стильова палітра малої прози В. Кархута досить розмаїта. Це розмаїття засвідчує і певне неприйняття сліпого слідування за ідеями доби: Кархут-борець сповідує високу вимогливість і жертвність, готовність на смерть; для Кархута-лікаря людське життя є надзвичайно цінним. Як своєрідна художня студія психіки людини в межовій ситуації написана новела "Пробуджений". Поліщук Кирило вкинув у баговиння односельця – зрадника, котрий доносив новій владі на всіх "неблагонадійних". Здавалося б, рішучий вчинок Кирила і є новелістичною вершиною твору. Однак подієва, фабульна частина – то лише своєрідний вступ до "акції психологічної". Відчуваючи повільну і невблаганну смерть, зрадник усвідомлює глибину свого морального падіння, його терзають муки совісті. Страшний передсмертний крик, що долинув до Кирилових вух із лісу, містив у собі і благання порятунку, і благання про прощення. Той крик змусив Кирила здригнутися. Усвідомлення персонажем давньої істини – "не убий" – якраз і становить новелістичну вершину твору.

Свідченням новаторських пошуків В. Кархута на теренах архітектоніки новелістичного жанру є "Запашна смерть" – пригодницька новела з детективним елементом в інтризі. Мозаїка плину думок, фрагменти чужого щоденника, реальні події з життя персонажа, до рук якого дісталися записи злидаря, довоєнного російського «довіреного емісара», таємничі дослідження виготовлення універсальної отрути – без смаку і запаху... Цей твір був даниною тогочасній літературній моді. Однак недавні

події із агентами російських спецслужб у Великобританії, використана ними отрута укотре дають підстави вважати, що письменники-фантасти часто бувають прозирливими...

Серед малої прози Василя Кархута є ще одна новела з детективно-пригодницьким елементом в інтризі. Щоправда, до збірки “Цупке життя” твір “Вогні листопадової ночі” не увійшов (опублікований у 1939 р.). Однак інтрига тут – не самоціль, не погоня за експериментом: у такий спосіб реалізується важлива проблема вибору між коханням і обов’язком, відданістю ідеї. Кохання до жінки, котра стала по інший бік барикад, виявилася ворожою шпигункою, мусить померти. Хорунжий Роман тільки завдяки своїй пригоді опиняється в помешканні друзів, родини Четичів. Та в розгромленій квартирі замість господарів він застає власну наречену. Втрачаючи свідомість, хорунжий встиг помітити, як з кишені його плаща, де був пакет із важливими військовими документами, “крадучись, виповзла пещена біла рука”. Роман зрозумів, що і Четичів видала польській офензиві його Ванда. Поки за вікном лунають постріли, Ванда то пускає в хід увесь арсенал своїх жіночих хитрощів, то намагається силою відібрати в напівпритомного від поранення хорунжого револьвер і пакет з документами. Роман із гірким здивуванням побачив те, чого раніше, засліплений коханням, бачити не міг – пиху й погорду зовсім чужої, розпещеної панянки до нього, до його народу. Коли ж до помешкання увійшли Романові побратими, Ванда знову спробувала зіграти на його почуттях. Та наказ хорунжого прозвучав чітко і без вагань: “Візьміть цю Паню і заведіть до військової в’язниці. Поводитись, як з військовим бранцем!”

Ідейну домінанту автор намагався поєднати із розмаїттям спектру жанрових підвидів новели, суто новелістичний принцип “характеротворення” (показ персонажа в “межових” ситуаціях, що висвітлюють найсутнініше в його натурі) – із художньою “студією” психології своїх героїв. Саме глибокий психологізм і виразна ідейна домінанта, притаманні прозі В. Кархута, дали підстави Олійнику-Рахманному виокремити В. Кархута як “психологічного націоналіста”, що прийняв конструктивістську концепцію літератури, сформульовану раніше Уласом Самчуком, та настанову поєднати шляхетність ідеї з мистецькою красою, акцентовану Святославом Гординським.

Життя і творчість Василя Кархута належить парадигмі української духовної реконквісти, Тексту, твореного в полі дії єдиного морального імперативу, духовні імпульси якого ніколи не ослабнуть в горнілі національної культури.

Література

1. Андрусів С.М. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст. - Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2000, Тернопіль: Джура, 2000. – 340 с.

2. Гординський С. Комплекс оселедця // Ми. – 1935. – №4. – С.155.
3. Голгота Василя Кархута: Статті, публікації, бібліографія/ Редактор-упорядник – М. Васильчук. – Коломия: Коломийський інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – 2005. – 76 с.
4. Денисова Т.Н. Джек Лондон: Життя і творчість. – К., Дніпро, 1978. – 124 с.
5. Кархут В. Непорозуміння / Тижневик Галичини. – 1999.–18 листопада.
6. Кархут В. Цупке життя: Новелі. – Львів: “Батьківщина”.-1937 р. – 95 с
7. Караванський С. “З Василем Кархутом...” // Визвольний шлях [Лондон]. – 1987. – Січень. – С.116.
8. Маланюк Є. Чупринка і проблеми біографії // Книга спостережень: Статті про літературу. – К.: Дніпро, 1997. – С.430. –227-231.
9. Мафтин Н. Новаторство конструктивних і наративних форм прози 1930-х років // У пошуках «Grand» стилю: західноукраїнська та еміграційна проза міжвоєнного двадцятиліття: [монографія] / Наталя Мафтин. – Івано-Франківськ: вид. фірма ЛіК, 2011. – С. 228-283.

Стаття надійшла до редакційної колегії 09.11.2018 р.

Рекомендована до друку д.ф.н., професором Костусяк Н.М.

“I WAS SUPPORTED BY MY FAITH...”: VASYL’ KARKHUT’S FEAT IN LIFE AND CREATIVE WORK

N. V. Maftyn

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University; Department of Ukrainian Literature; 76018, Ivano-Frankivsk, Shevchenko St., 57;
tel. +380 (342) 59-60-74; e-mail: kf@pu.ukr.lit.ua*

The article is dedicated to the analysis of wholeness of “life creating” and “text creating” of Vasyl’ Karkhut’s figure: a fighter for Ukraine’s independence, a talented writer on animals, doctor and phytotherapist. The article examines the factors influencing the formation of V. Karkhut’s worldview, his artistic abilities. In addition, it analyses the influence of Jack London’s and Dontsov’s aesthetic conception of “will neo-romanticism” on the formation of the psychological narrative of animal stories and novellas by the writer. It analyses the thematic, genre and style compass of the collection “Tsupke zhyttia”, an innovative search in the realm of architectonics of the genre of the novella.

Key words: *narrative, animal prose, “will neo-romanticism”, genre, style, architectonics.*